

כינמת בבקר

ד"ר מאור קדמי

בתקופה האחרונה אני נתקל בהרבה מקרים של רפתנים אשר מתלוננים על נגיעות קשה בכינים. אותם רפתנים גם מופתעים שעל אף הופעת החורף וירידת הטמפרטורות הכינים לא נעלמות אלא הנגיעות רק מתגברות.

אז הרשו לי לחדש לכמה מכם, כינים הן טפילים של חורף, הן "אוהבות" מזג אויר קר וטמפרטורות נמוכות לכן באותן רפתות בהם הייתה בקיץ נגיעות קלה בכינים אז בחורף הבעיה תחמיר ותהפוך למטרד אמיתי.

מיהן הכינים?

הכינים הן פרוקי רגלים המשתייכות לסדרת החרקים.

כינים מתחלקות לשתי קבוצות:

- כינים מוצצת
- כינים כוססות.

הכינה הנפוצה והמוכרת ביותר בבקר בישראל הינה כינה מוצצת, כינת הבושת *Haematopinus Qadipertusus*.

כל מחזור חיי הכינה מתרחש על גבי הפונדקאי ואורך כ 3 שבועות. הכינים חסרות כנפיים ומאוד ספציפיות לבעל חיים ולאזור בגוף. זאת אומרת שכינת הבושת מופיעה בעיקר בבקר בוגר ובאזור הבושת בלבד (במקרים נדירים באזור העפעפיים).

הדבקה

צורת ההדבקה העיקרית היא במגע ישיר עם בעל חיים נגוע. יכולה להיות העברה על ידי זבובים בין בעלי חיים נגועים לבריאים.

נפיצות

כל השנה, אך בחודשי החורף כאשר כסות שיער בעלי החיים סבוך ומלא הנגיעות עולה.

גורמים המשפיעים על נגיעות

ממשק - בתנאים ירודים ובצפיפות גבוהה הנגיעות עולה.
בריאות – בעלי חיים בריאים וחיוניים המבצעים פעולות טבעיות כגון ליקוק גירוד ובעלי כסות שיער בריא ומצב גופני תקין יהיו פחות נגועים בכינים.
חיסוניות- קיימות עדויות שחשיפות קודמות לכינים מקנות חסינות חלקית להדבקה חוזרת.

אקלים – בתנאים של קור ולחות נמוכה יחסית הנגיעות עולה.
איזור גיאוגרפי – ישנם מינים של כינים אשר מצויות רק בחלקים מסוימים בארץ כינת הבושת
נפוצה בכל הארץ.

הנזק הנגרם על ידי כינים

בנזק העיקרי הוא גירוי של העור ומטרד . ברפתות בהן הנגיעות קשה הפרות עסוקות בלהתגרד
על עמודים בסככה דבר היכול לגרום לירידה בתאבון, פגיעה בעור ותגובות אלרגיות שונות.
המחקרים באשר לפגיעה בתפוקת החלב אינם חד משמעיים אך אין ספק שחוסר טיפול מהווה
צער בעלי חיים ולא פחות חשוב פגיעה אסטטית ותחושה לא נעימה של העובדים ברפת.
נזק נוסף הוא העברת מחלות. כינים אינן מעבירות יעילות מאחר והן בד"כ אינן קופצות מחיה אחת
לשנייה, אך עדין קיימת העברה והדבקה של בעלי חיים חדשים. כינים מסוגלות להעביר תולעים,
פטריות וחיידיקים שונים.

מופע קליני של כינת הבושת

הביצים מופיעות כדבוקות על שערות הזנב.
הבוגרים מופיעים בסביבת הבושת לרוב אינן בתזוזה אלא צמודים לעור נראים כמושבות שחורות
חלקן מצויות באזור הזנב שם מטילות את הביצים.
החיות הנגועות לרוב עם נשירת שיער או שיער סומר וחסר ברק, עור מגורה ולעיתים פצוע ומלא
גלדים עקב ההתגרדויות.

מניעה

גילוח שיער הזנב באופן סדיר בכל קבוצות הרפת כולל עגלות מגיל שנה ומעלה. טיפול מנעתי באחד מהחומרים המומלצים והמותרים לשימוש אחת לחודשיים.

המלצות לטיפול בכנמת

תאור הבעיה:

נגיעות קשה בכנמת: כינת הבושת - *Haematopimus quadripertusus*

המלצות:

1. הטיפול יתבצע רק על בע"ח.
2. להקפיד ולטפל בכל אוכלוסיית בע"ח בעדר.
3. אין לטפל בבע"ח בשעות היום החמות.
4. אין להרטיב את בע"ח לפחות ביום הטיפול.

חומרים ושיטות:

חומרי הריסוס והשפיכה על הגב יעילים אך ורק לטיפול בכינים בוגרות ואינן יעילים כנגד הביצים. לכן שילוב של תכשירי הדברה וגילוח שיער הזנב הכרחי להצלחת הטיפול.

5. ריסוס

אמיטרז (טאק-טיק, סופר טאק - תרכיז מתחלב בריכוז 12.5%), למהול 1:500 לרסס 5-6 ליטר לפרה בוגרת.

פלייקו (פרמטרין 10%) – לדלל ביחס של 1:100, לרסס 0.3-0.5 ליטר לפרה בוגרת. סילופליי 20 (סיהלוטרין, תרכיז מתחלב) למהול 1:800, לרסס כ 1 ליטר לפרה בוגרת. פרמקסין (פרמתרין)

6. לרסס בלחץ של 10-12 אטמוספרות.

7. בתכשירים הנ"ל יש לבצע 3 טיפולים בתדירות של אחת ל 10-14 ימים.

8. שפיכה על הגב (Pour-on):

אפרינקס (אפרינומקטין) - ריכוז 0.5% W/V.

מינון 1 מ"ל/10 ק"ג משקל גוף.

ריכוז החומר הפעיל בטיפול 500 מיקרוגרם/ק"ג/משקל גוף.

איזיפור (סיפרמטרין) - ריכוז 2.5% W/V.

מינון - 10 מ"ל/לראש.

אין לטפל בבני בקר עד גיל 7 ימים.

9. בכל התכשירים הנ"ל יש לחזור על טיפול כעבור 14 ימים.

10. אין לשחוט בע"ח משך שבועיים לאחר הטיפול האחרון.

11. בעת השימוש בחומרי ההדברה יש לנקוט בכל אמצעי הזהירות הסבירים על מנת למנוע חשיפת יתר של בני האדם.